

Posudok k diplomovej práci:

Bc. LUCII VAŠKOVEJ

Proměny forem obrazů v dějinách ve vztahu k textům

Autorka si v predkladanej práci stanovila ambiciózný cieľ: „porozumieť kulturnému dění v súčasnom svete“ tak cez štúdium obrazu a premien jeho foriem ako aj cez štúdium kritických postojov autorov, ktorí medzi iným analyzovali vzťah medzi obrazmi a textami. Podobný cieľ na jednej strane poskytuje širokú škálu pre výber autorov, problémov, metód, príkladov – príležitosti, ktorú autorka patrične využila. Prezentovala myšlienky z pera tak rôznorodých autorov ako Marshall McLuhan a Ernst H. Gombrich, Paul Virilio a WJT Mitchell a iných; využila osobnú skúsenosť a podnety vyslovené na prednáškach Miroslava Petříčka; príklady čerpala tak zo sféry mocenského zneužívania filmového obrazu počas druhej svetovej vojny, ako aj z čisto umeleckej sféry Magrittových obrazov. Podobná bohatosť, na diplomovú prácu iste úctyhodná, býva obvykle niečím vykúpená. Všeobecne to býva povrchnosťou. Predkladaná práca sa tejto nástraha našťastie vyhla vďaka pocitvému štúdiu materiálu a snahe porozumieť jeho hlavným posolstvám. Na strane druhej však, je takto ambiciózný cieľ nebezpečný z dôvodu možného roztrieštenia témy a fragmentárnosti. Tejto nástraha sa autorke bohužiaľ nepodarilo úspešne vyhnúť: štruktúra nie je dostatočne skĺbená a jednotlivé kapitoly (ako aj náplň samotných kapitol) pôsobia skôr ako sumár analýz jednotlivých autorov a nie ako pregnantne vyargumentovaný text, kde jedna myšlienka polemizuje s inou, odkazuje na ďalšiu, vracia sa k pôvodnej, atď. Strohá komparácia, ktorú autorka aplikuje na prípad Flusser/McLuhann a ich chápanie vzťahu obrazu a textu (s. 51-55) len nedostatočne nahradí ozajstnú konfrontáciu (obsahuje nielen porovnávanie, ale aj konflikt, rozpor, zápas), ktorá by okrem prezentácie širokej palety kritických názorov mala byť skutočným prínosom autorky. Jednotlivým kapitolám často chýba záver, zhrnutie poznatkov a zhodnotenie ich významu pre ďalší postup témy a preto je pre čitateľa problematické sledovať reálny cieľ, vlastný zámer práce.

Z hľadiska obsahu spĺňa prezentovaná diplomová práca kritéria vedeckej práce: aj na úrovni použitého materiálu, aj na úrovni citácií. Znova však musíme skonštatovať, že pri jednotlivých analýzach teoretických prístupov sa autorka príliš striktne drží argumentácie a príkladov používaných analyzovanými autormi na úkor sledovania vlastnej témy a zámeru. Napríklad v kapitole „Moc obrazu“ autorka popisuje Viriliov pohľad na film v súvislosti s válkou: príklady z 2. svetovej vojny a vzťah filmu k propagande (s. 21-22), podľa nás, len málo rozvíjajú zvolenú tému, ktorou sú „proměny forem obrazu v dějinách ve vztahu k textum“ (a patria skôr pod čiaru). To isté platí aj o podkapitole o Niklasovi Luhmanovi (s. 29-29). Otázka vzťahu obrazu k textom je sama o sebe rozsiahlym problémom – ak sa k nemu pridružia ešte problémy dejín a premien foriem obrazu, je nutné veľkej disciplíny a premysleného zadefinovania terminológie (obraz, text, forma...), aby sa téma nerozpadla na samostatné články. Z tohto pohľadu sú tieto podmienky, na rozdiel od prvej časti práce, úspešnejšie splnené v druhej (kapitoly 5, 6 a 7).

Z praktických výčítok by som pripomenula viacnásobne citovaného autora *Encyklopedie estetiky*, ktorým je Etienne Souriau a nie Sourian, a tiež zmätok v určovaní letopočtov pri Flusserovej schéme typov kódov (s. 47), kde autorka udáva „období historie“ medzi roky „1500 př.n.l a 1900 př.n.l. (ide o obdobie nášho letopočtu, alebo sú roky obrátené?).

Napriek týmto pripomienkam, je nutné prácu chváliť za svedomitosť pri štúdiu prameňov a úsilie pochopiť stanoviská tak komplexným autorov a ich často komplikovaných prístupov k zvolenej problematike. A preto je predkladaná diplomová práca vhodným kandidátom k obhajobe.

Mgr. Radana Šafaříková, PhD.